

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Vår dato: 07.04.2026
Deres dato: 23.01.2026
Vår referanse: 26/412
Deres referanse: OMB

Høringsvar NHO Reiseliv - forskrift om overnattingsavgift til kommunene

NHO Reiseliv viser til Næringsdepartementets (NFD) høring av forskrift om overnattingsavgift til kommunene og takker for muligheten til å komme med høringssvar. NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med nærmere 3800 medlemsbedrifter, og har medlemmer innen overnatting, servering, camping, opplevelser, bilutleie, destinasjonsselskaper med mer.

Våre hovedinnvendinger mot forslaget er

- Formålet "Særlig stor belastning" må defineres og praktiseres strengt for å sikre at det kun er en håndfull kommuner som får innføre en overnattingsavgift, i tråd med lovens formålparagraf.
- Det er helt nødvendig for næringslivet at det stilles krav om karenstid før avgiftsplikten inntreffer i de kommuner som får anledning til å innføre avgiften.
- Det er nødvendig med flere fritak enn det NFD foreslår.
- NHO Reiseliv støtter alternativ 4.1 og 6.2 der hvor NFD setter opp alternativer.
- Forutsigbarhet for næringslivet må settes først. For 2027 må det settes en overgangsregel med maks to datofrister for innføring.

Om «særlig stor belastning»

I stortingets vedtak "§ 1-1 Lovens formål" står det tydelig at "Lovens formål er å bidra til å finansiere reiselivsrelaterte fellesgoder gjennom besøksbidrag i form av avgift i områder med særlig stor belastning fra reiselivet". NFD beskriver innledningsvis om lovens formål og skriver at "loven gir kommuner med særlig stor belastning fra reiselivet hjemmel til å innføre en kommunal overnattingsavgift". Men noen avklaring rundt hva som ligger i særlig stor belastning gis ikke. NHO Reiseliv finner det mangelfullt at NFD ikke har stilt opp kriterier om "særlig stor belastning" eller at de har sagt noe om hvordan planverket som kommunene skal stille opp skal se ut, ref lovens § 2-2.

Dermed er det svært usikkert hvilke vurderinger som skal ligge til grunn for "særlig stor belastning". Om ikke dette defineres tydelig og med klare rammer, vil det kunne ha den konsekvens at Stortingets vedtak brytes. Som næringskomiteens daværende leder og medforslagsstiller Erling Sande fra Senterpartiet sa i Stortinget under behandlingen av forslaget: «Det dreier seg bare om en håndfull kommuner eller områder som har disse særskilte utfordringene.»

Det kan derfor ikke være opp til kommuner og destinasjoner selv å definere hvorvidt de har en slik «særlig stor belastning» eller ikke. En avklaring er avgjørende for å skape forutsigbarhet og rettferdighet mellom ulike kommuner og for at Stortingets intensjon blir fulgt. Begrepet "særlig stor belastning" er også noe annet enn "belastning" eller "stor belastning". Det er "særlig stor belastning" som må legges til grunn. Dette er, som også ble sagt i debatten i Stortinget, kun en håndfull steder i landet.

Det er nå kommet et veldig talende eksempel på hvorfor det er svært viktig at NFD gir klare og stramme kriterier for "særlig stor belastning". 19.3.2026 sa formannskapet i Stavanger kommune ja til å starte arbeidet med å innføre besøksbidrag på overnatting, og sikter på innføring i løpet av 2027¹. Men Stavanger kommune er ikke et sted med særlig stor belastning fra reiselivet. Dette ble til og med sagt i debatten på Stortinget da lov om besøksbidrag ble behandlet. Vi siterer fra Erling Sande, medforslagsstiller til loven:

*Dette er ikkje eit generelt verktøy for kommunane i Noreg til å hente inntekter etter eige skjøn. Heile den innstramma som vi har gjort, er meint å presisere og avgrense og vise at dette er eit verktøy. Besøksbidrag på overnatting er eit verktøy til dei kommunane, og ganske få kommunane, som har særskilt store belastningar knytte til reiseverksemd. **Då er det ikkje Stavanger vi tenkjer på, vi snakkar om nokre ganske få område i landet².***

Med andre ord, om Stavanger innfører en overnattingsavgift, vil det være et klart brudd på Stortingets intensjon og lovens formål. NFD bør så fort som mulig komme på banen med noen tydelige kriterier for slik belastning, før flere kommuner som Stavanger går i gang med et kostbart utredningsarbeid knyttet til besøksbidraget som de uansett ikke skal få anledning til å innføre.

At Næringsdepartementet gjør et slikt forarbeid som gjør det lettere for kommuner som er i tvil om man kan innføre besøksbidrag, vil både forhindre unødig merarbeid og også forhindre at en rekke kommuner risikerer søksmål fra reiselivsaktørene etter et ulovlig vedtak. Det fremstår som selvfølgelig for NHO Reiseliv at når en såpass sterk definisjon som "særlig stor belastning" er brukt fra Stortinget, vil dette gjelde svært få kommuner i Norge. NHO Reiseliv forventer videre at det kun er en håndfull kommuner som får godkjent sin søknad om å innføre besøksbidrag.

Det er et viktig lovfestet prinsipp for innføring av besøksbidrag at det ikke er kommunene som avgjør om ordningen skal gjelde eller ikke, men NFD som godkjenner og sørger for at det kun er i kommuner med "særlig stor belastning" dette blir innført dersom de søker. Dette bekrefter også NFD i sin veileder til besøksbidraget³. Viktigheten av å slå dette fast bekreftes allerede i høringsrunden til denne forskriften, hvor Bodø kommune i sitt hørings svar hevder det motsatte og legger til grunn en feilaktig lovtolkning⁴.

¹ https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/y5Eo6J/turistskatt-i-stavanger?utm_source=kopierlink&utm_content=deleknapp&utm_campaign=topp

² <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2024-2025/refs-202425-06-04?m=19>

³ "Det er kun kommuner med «særlig stor belastning fra reiselivet» som kan innføre overnattingsavgift (jf. § 1-1 første ledd jf. § 2-1 første ledd). Dette er en innstramning Stortinget gjorde sammenlignet med regjeringens opprinnelige lovforslag. Vilåret innebærer at det vil være kommuner som ikke har mulighet til å innføre overnattingsavgiften." – kilde:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/reiseliv/besoksbidrag/id3139795/?expand=factbox3143736>

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-forskrift-om-overnattingsavgift/id3146877/?uid=0adf2b91-cb6f-4884-a76e-006b837a3271>

De aller fleste steder i Norge trenger heller flere besøkende og har godt med plass til flere, med et gjennomsnittlig hotellbelegg på rundt 54 %, med andre ord er står 46 % av rommene tomme rundt om i norske kommuner. NOU 2023:10 bekrefter dette. Her kan vi lese at "Mange norske reisemål har imidlertid ikke utfordringer med «overturisme», men har behov for flere besøkende for å styrke lønnsomheten i næringen."

Vi vil også bemerke at grunnen til at Stortinget la inn momentene om "særlig stor belastning" og at kommunene må søke NFD om lov til å innføre avgiften samt at NFD skal godkjenne planen, var for å sikre at dette ble en treffsikker ordning som gjør at reiselivsbedriftene i hele landet ikke blir et nytt skatteobjekt for norske kommuner. Dette poenget har lenge vært signalisert fra regjeringen. Daværende næringsminister Vestre sa da han lanserte veikart for reiselivsnæringen i 2024: "Det skal være en strategi bak, ikke bare en ekstra inntektsstrøm som jeg tror alle kommuner kunne tenke seg hvis de fikk muligheten til det. Men det er altså ikke det det er snakk om." Vi understreker dette poenget.

Det er også helt naturlig og selvsagt at cruisebelastning ikke kan brukes som begrunnelse for å avgiftsbelegge hotellgjester. Dette poenget er svært viktig. NHO Reiseliv understreker derfor at de kommuner som opplever press og belastning fra cruisegjester gjennom cruiseavgiften vil få et virkemiddel til å håndtere dette.

Om avgiften – prosentsats vs. beløp

NHO Reiseliv har flere ganger ovenfor NFD påpekt viktigheten av å endre avgiften fra en prosentsats til et fast beløp. Følgende formulering fra LO, Fellesforbundet, Virke Reiseliv, Hanen, Norsk Reiseliv og NHO Reiseliv (alle med medlemmer av regjeringens reiselivsutvalg RLU) om behovet for å endre til fast beløp er også sendt NFD tidligere:

Samtlige medlemmer av RLU her har ilet høringsprosessen og i møter etterpå lagt vekt på at overnattingsavgiften med fordel burde vært satt som et fast beløp og ikke en prosentsats. Medlemmene av RLU mener derfor at regjeringen må revurdere å sette avgiften til et fast beløp i stedet for en prosentsats, og at det vil være naturlig å ta en ekstra runde på dette i forbindelse med høringen av den varslede cruiseavgiften.

Det er i seg selv et tydelig signal til regjeringen når partene i arbeidslivet sammen signaliserer ønske om endret politikk. Behovet for å endre til et fast beløp er i tillegg blitt enda tydeligere gjennom høringene om besøksbidrag på Svalbard og cruise som er på høring nå.

Forslag til forskrift om besøksbidrag for Longyearbyen ble sendt på høring fra Justisdepartementet 3.3.2026. I denne høringen skriver Justisdepartementet

Lokale reiselivsaktører og lokalstyret har gitt klart uttrykk for at de ønsker løsningen med fast, nominelt beløp pr. person per natt. Forholdene i Longyearbyen er mindre og mer oversiktlige enn de fleste kommuner i fastlands-Norge. På grunn av dette har lokalstyret tilgang på god statistikk fra Visit Svalbard, som inneholder all nødvendig informasjon om antall gjester, lengde på opphold osv., fra nesten alle overnattingssteder i byen. I Longyearbyen er dermed et fast beløp per person per overnatting enklere å administrere enn en prosentsats. Reiselivet viser også til at fast beløp per person per natt er lettere å forklare for gjestene.

Videre vil en overnattingsavgift som beregnes ut fra en prosentsats på overnattingsprisen føre til at en gjest på et dyrt hotell betaler mer i overnattingsavgift enn en gjest på et billigere alternativ. Fotavtrykket, eller slitasjen på fellesgoder eller infrastruktur, vil imidlertid være det samme, og kostnaden bør derfor fordeles flatt på alle som bruker fellesgodene. Basert på lokale ønsker og hensynet til enkel administrasjon av ordningen som foreslås for Longyearbyen mener departementet at det er gode grunner som taler for et fast nominelt beløp.

Norsk næringsliv er nå i den situasjon at Justisdepartementet i større grad viser vilje til å lytte til næringslivet enn NFD.

NHO Reiseliv er selvsagt fullt ut klar over at Stortinget har vedtatt prosentsats. Men når det nå allikevel åpnes for et fast beløp på Svalbard og for cruisepassasjerer, er det helt naturlig at dette koordineres. Vi viser også til sak i DN 26.03.2026 om at det nå er et flertall på Stortinget for å endre dette⁵, samt "Representantforslag om besøksbidrag som et fast beløp" fra Harry Valderhaug, Ida Lindtveit Røse og Jorunn Gleditsch Lossius⁶.

Justisdepartementet skriver også at "Beløpene på henholdsvis 60 og 180 kroner vil måtte indeksreguleres. Det foreslås derfor at departementet gis hjemmel til å endre størrelsen på beløpet i tråd med prisindeksen. Slik kan departementet enkelt sikre at størrelsen på bidraget er tilpasset prisutviklingen i samfunnet". Det vil altså ikke innebære noe ekstra arbeid for myndighetene å endre til fast beløp for alle, siden Justisdepartementet allerede legger opp til å jevnlig justere det faste beløpet. Denne kunne vært gjort allmenngyldig for både Svalbard og fastlandet, altså de kommuner med særlig stor belastning.

Dersom det nå legges opp til to ulike systemer for overnattingsavgift er et stort tilbakeskritt for det forenklingsarbeidet som regjeringen nå aktivt promoterer. Dette betyr at hotellkjeder som har hotell på Svalbard og eksempelvis i Tromsø vil få to ulike systemer for beskatning av samme produkt å forholde seg til.

Når det i tillegg er foreslått at avgiften som vil bli knyttet til cruise blir et fast beløp, åpner det opp for at norske konferansegjester og forretningsreisende vil betale mer i besøksbidrag enn en cruisegjest. I tillegg vil kommunene få flere innkrevningssystemer og summer å forholde seg til.

Regjeringen og NFD må ta konsekvensen av dette og sørge for at det innføres et enhetlig system hvor fast beløp er måten overnattingsavgiften beregnes.

Kommentarer til "3.1.3 Fritak"

NFD skriver at de "ber om høringsinstansenes innspill til om det bør gjøres fritak for kategoriene som foreslås. Departementet ønsker også innspill til kriterieriene for avgrensingen av fritakene som foreslås."

NFD foreslår "etter en samlet vurdering å frita innkvartering i brakkehotell fra overnattingsavgift." Det henvises blant annet til lengde på slike oppdrag (tre uker). Men det er en rekke arbeidsrelaterte overnattinger hvor det er uheldig at det ilegges en avgift.

⁵ <https://www.dn.no/reiseliv/turistskatt/cruiseavgift/besoksbidrag/varsler-omkamp-om-turistskatten-vil-rydde-opp/2-1-1964676>

⁶ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=200179>

Hos våre hotellmedlemmer er det vanlig med månedlige kontrakter for mannskap/besetning hos fly og togselskaper eller hos industriselskaper. Disse baserer seg på månedlige betalinger også. Skal man ilegge en 3 % avgift på disse, blir det en regnskapsmessig utfordring, samtidig som man øker kostnadene for næringsliv som besøker kommunen. NHO Reiseliv påpeker også at disse besøkende ikke representerer noen belastning, snarere er med på å bringe omsetning og verdiskaping til regionen.

Det er også bemerkelsesverdig at det er industrien som får fritak fra en slik avgift, mens annen type næringsvirksomhet ikke får det. Brakkerigger er absolutt en del av den samme målgruppen hva gjelder hensikt og bakgrunn for overnatting, og om brakkeriggene er fulle, vil ytterligere ansatte måtte ta inn på et hotell. Både innen transportbransjene fly, buss, tog er det vanlig å benytte hotell til overnatting. I bygg- og håndverksbransjen likeså. Disse står som kjent i en svært utfordrende økonomisk situasjon med økt antall konkurser. Å etablere et system hvor man fordyrer nødvendig overnatting for denne gruppen er svært uheldig, og også svært lite treffsikkert med tanke på belastning. Her viser vi til NHO Reiselivs høringssvar til første høingsrunde til lov om besøksbidrag i januar 2025.

Det er også vanlig at hotellene sørger for intern bruk av rom i forbindelse med helgevakter eller lengre arbeidsøkter. Særlig relevant er dette i distriktene. Disse går gjerne under betegnelsen "duty rom", og det er i all hovedsak bedriften som betaler for duty room. Disse bør naturlig nok også inkluderes inn i et fritak. Dette er folk som er i kommunen for å jobbe og som faktisk bidrar til bedre service og bolyst. Vi bemerker også at det har blitt mer utfordrende å skaffe ansatte boliger de siste årene, ikke minst på grunn av en sterk økning i korttidsutleie. Det blir paradoksalt om disse skal avgiftsbelegges. Hotellene har også ofte besøk av egne ansatte i konsernet som er på tjenestereiser for ansatte. Det er helt naturlig at disse også inkluderes inn i et fritak.

Hoteller er også viktige i en kommunes beredskap. NHO Reiseliv mener det er helt selvsagt at om kommune eller andre offentlige myndigheter benytter et hotell som beredskapshotell i forbindelse med hendelser, må disse overnattingene ikke ilegges overnattingsavgift.

Det må også gis fritak for utleie av rom over 30 dager, altså når det ikke lenger er snakk om korttidsutleie.

NFD gir fritak for overnatting ifm. idretts- og kulturarrangementer. Departementet skriver på s. 12:

En del større stevner og idretts- og kulturarrangementer, som for eksempel fotballturneringer for barn og ungdom og korpsfestivaler, er avhengig av at det tilbys rimelig overnatting på skoler, i idrettshaller og liknende. Dels ville det ikke vært kapasitet i det kommersielle overnattingsmarkedet til å innkvartere alle som deltar på slike arrangementer, og dels ville kostnaden vært for høy til at mange idrettslag, skolekorps og lignende kunne deltatt. Departementet foreslår at denne type overnatting unntas fra overnattingsavgift.

Men med å gi disse fritak, øker NFD konkurranseulempen for hotellene og gjør at flere både unge deltakere og foreldre vil vurdere å overnatte på et billigere alternativ enn å benytte et hotell. Hotellene er i konkurranse med flere forskjellige overnattingsalternativer. Økes forskjellene mellom disse, reduseres også etterspørselen hos hotellene. Derfor bør det være mulig å gi fritak til deltakere på idretts- og

kulturarrangementer. Her viser vi også til momentet under om offentlige anskaffelser i forbindelse med ungdommens kulturmønstring.

Offentlige anskaffelser

NHO Reiseliv skrev utfyllende om problemstillinger knyttet til offentlige anskaffelser og besøksbidraget i NHO Reiselivs høringssvar til lov om besøksbidrag. Disse siteres under

Norske hotell og andre overnattingssteder er leverer tjenester til en stor mengde offentlige organer på alle myndighetsnivåer, dette gjelder små og store konferanser og kurslokaler med overnatting, spesialisthelsetjenestens innkjøp av overnattingstjenester, kommuners beredskap eller andre behov som oppstår. Disse anskaffelsene kan være både enkeltstående kjøp og/eller en rammeavtale. Fra oppdragsgivers behov velges enten

- *Rammeavtale med én leverandør*
- *Rammeavtale med flere leverandører (parallele rammeavtaler).*

For eksempel kunngjør Helse Bergen 10.12.24 at de ønsker å inngå en avtale om hotelltjenester til pasienter ved Helse Bergen HF og deres pårørende. Avtalen er ment å dekke Helse Bergen HF sitt behov for hotellovernatting når pasienthotellet ved Haukeland Universitetssjukehus er fullt. Møre og Romsdal fylkeskommune ønsker hotellanbud for Ungdommens fylkesting som skal avholdes i Ålesund 21. - 23. mars 2025. Eller Rogaland fylkeskommune skal inngå rammeavtale for hotellovernatting på flere lokasjoner i Norge. I 2023 har Rogaland fylkeskommune hatt flest overnattinger i Oslo, Lillestrøm, Bergen, Trondheim, Haugesund og Stavanger. Behovet og formål med anskaffelsen er å dekke enkeltreiser for ansatte i RFK.¹⁰

Da dette forhold ikke er omtalt i det hele tatt, fremstår det som om departementet ikke er klar over denne funksjonen til hotellene. Dette er en stor mangel ved høringsnotatet og som absolutt burde vært inngående drøftet. En rekke problemstillinger melder seg:

- *Hvordan vil statlige, fylkeskommunale og kommunale aktører forholde seg til at prisen på en rammeavtale stiger med inntil 5 %? Er det tatt høyde for dette i andre offentlige bevilgninger fra staten til de aktuelle innkjøperne?*
- *Hvordan vil man forholde seg til ulikt avgiftsnivå på produktet i ulike kommuner?*

Skal offentlige innkjøpere nå aktivt unngå hoteller med overnattingsavgift for å begrense offentlig pengebruk, og hva vil det ha å si for konkurransesituasjonen til hoteller som ligger i en kommune med overnattingsavgift?

- *Skal aktører på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå ta inn hensyn om overnattingsavgift når de lyser ut anbud?*
- *Hvem skal betale overnattingsavgiften? Skal bestiller av anbudet gjøre dette eller skal brukerne av hotellet? (de som departementet hevder bidrar til økt besøkstrykk).*
- *Hvordan skal de som benytter en hotelltjeneste lik den Helse Bergen lyser ut forholde seg til en slik avgift, da departementet sier de skal unnta sykehushotell? Skal de fremvise helseattest for å slippe avgiften?*

- *Hvor skal i så fall grensen settes ved de som slipper å betale besøksbidrag vs. de som må betale? Er det kun pasienten, eller også pårørende?*
- *Har departementet tatt høyde for økte administrasjonskostnader hos hotellene i så tilfelle?*

Med unntak av spørsmålet om sykehushotell, er ingen av disse problemene adressert i hverken proposisjonen som ble oversendt og behandlet i Stortinget eller i forskriften som er grunnlag for denne høringen. NHO Reiseliv mener det er naturlig at det gis fritak for besøksbidraget til offentlige innkjøpere.

NHO Reiseliv registrerer at NFD ofte gjentar at besøksbidraget er så moderat og på kun 3 %. Men 3 % er mye i en offentlig budsjettsammenheng. Til sammenlikning var avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen) et kutt på kun 0,5 % til driftsutgiftene til alle statlige virksomheter. Selv et så lite kutt krevde omprioriteringer og endring. Det er også en velkjent problemstilling at det blir smalere økonomiske rammer for det offentlige i årene som ligger foran oss, noe som også ble varslet av finansministeren i forkant av marskonferansen 2026.

I lys av dette er 3 % økning av prisen på et offentlig innkjøp av overnattingstjenester en betydelig økning, og vil uten tvil ha konsekvenser på konkurransesituasjonen for de hotellene som ligger i områder med særlig stor belastning fra reiselivet og som blir ilagt denne avgiften. NHO Reiseliv mener derfor at offentlige anbud og innkjøp via overnevnte rammeavtaler må fritas fra avgiften.

Det er også grunn til å påpeke at bakgrunnen for innføringen av besøksbidraget har vært økt press på kommunal infrastruktur. I forslag til lov om besøksbidrag foreslått 19.11.2024 skriver NFD:

Reiselivsnæringens fotavtrykk på natur og klima er ikke ubetydelig, og for noen lokalsamfunn er det krevende når det kommer mange tilreisende i høysesongen. Flere turister betyr et økt press på fellesgoder, som for eksempel stier, offentlige toaletter og søppelhåndtering. Regjeringens satsing på reiseliv innebærer en helhetlig satsing der en også tar vare på lokalsamfunnene, menneskene og naturen i de områdene av landet som får besøk. Skal reiselivsnæringen fortsette å vokse, må dette skje innenfor bærekraftige rammer. Departementet foreslår å gi kommunene et nytt virkemiddel, en kommunal overnattingsavgift, for å håndtere utfordringene som oppstår ved økt reiselivsaktivitet.

Diskusjonen om behovet for et besøksbidrag har altså omhandlet “mange tilreisende i høysesongen”, ikke en diskusjon av press som følge av offentlige konferanser på hotell. Med god grunn. Slike samlinger foregår som regel i sin helhet inne på et hotell, gjestene er stort sett på samme sted og det er toaletter og infrastruktur til alle.

Overnevnte faktum viser også hvorfor det er ekstremt viktig at det kun blir mulig med besøksbidrag i en håndfull områder som har “særlig stor belastning” fra reiselivet. For svært mange norske hotell utgjør kurs og konferanse den største delen av kundemassen. Det er disse som vil betale et besøksbidrag på de stedene som vil få godkjent sin søknad om besøksbidrag, eksempelvis konferanser for Meteorologisk institutt, Norske Sanitetskvinner forening eller Nordland fylkeskommune.

4.3. Ansvar for avgiften ved bruk av flere ulike formidlere

Vi ber om innspill på om de to ulike alternativene er å foretrekke.

- Alternativ 4.1 – formidleren som mottar vederlaget fra kunden
- Alternativ 4.2 – formidleren som overfører vederlaget til tilbyderen har ansvaret

NHO Reiseliv mener at det må legges opp til at det er den som selger til sluttbruker skal kreve inn summen. Altså alternativ 4.1.. Dette ville vært betydelig enklere å holde oversikt over om avgiften hadde vært lagt som fast beløp og ikke prosent.

Det er også viktig at avgiften kun ilegges losjiumsetningen (det kunden betaler for den konkrete overnattningen), og at det gjøres et fratrekk for distribusjonskostnadene. Hvis ikke er det en risiko for at det blir en overnattingsavgift på distribusjonskostnadene som booking.com og andre tar av hotellene.

6.2 Overgangsregler

NFD foreslår å forskriftsfeste at kommunene må vedta og kunngjøre forskrift om overnattingsavgift senest 31. desember året før avgiften trer i kraft. NHO Reiseliv mener dette er tilstrekkelig. NFD ber så om innspill på om det i overgangsperioden fra 1. januar 2027 til 31. desember 2027 bør være frister for vedtakelse av overnattingsavgift som skal tre i kraft i 2027, og eventuelt når disse skal være. Departementet setter opp to alternativer:

- Alternativ 6.1 – ikke frist for vedtak i 2027
- Alternativ 6.2 – flere frister for vedtak i 2027

Selv har NFD anbefalt alternativ 6.1, fordi her “får kommunene frihet til å tilpasse tidspunktet for vedtak og ikrafttredelse til lokale forhold og politiske prosesser.” **NHO Reiseliv vil på det sterkeste anbefale at det er alternativ 6.2 NFD går for.** Og mener at det er tilstrekkelig med en ekstra dato i 2027, enten 01.07 eller 01.10.

I tillegg til dette mener vi at det er helt nødvendig at det gis en karenstid før avgiftsplikten inntreffer, mer om dette under. Argumentene om karenstid nedenfor er også direkte overførbare til hvorfor det er alternativ 6.2 som bør være gjeldende.

Om karenstid

NHO Reiseliv er svært kritisk til at NFD ikke foreslår en karenstid før avgiftsplikten inntreffer. Vi ønsker å sitere fra høringsnotatet side 23 her:

Forslag til forskrift om overnattingsavgift stiller ikke krav om karenstid før avgiftsplikten inntreffer i § 3. Dette kan gjøre det vanskelig for aktørene å kreve inn avgiften fra dag én, og for avgift for overnattinger som er solgt før det er kunngjort at avgiftsplikten vil inntre. Dersom det ikke er lagt inn forbehold om at det kan komme avgiftsendringer som kan bli fakturert i etterkant, kan det bli krevende for aktørene å kreve inn disse avgiftene. Departementet har mottatt innspill fra hotellnæringen og formidlingselskapene om at de har behov for om lag ett år i oppstartsperioden for å tilpasse seg. De har også behov for noe tid for å oppdatere systemene ved endringer.

Når NFD så tydelig erkjenner at dette er problematisk for næringslivet og også har fått med seg hotellnæringsens innspill, hvorfor velger NFD allikevel å fullstendig overse behovet for tid som næringslivet har for å tilpasse seg? I sin plan for Norge skriver regjeringen at den "vil legge til rette for at næringslivet har stabile og forutsigbare rammevilkår". Å ikke foreslå en karenstid er det motsatte.

For det første burde det være i myndighetenes interesse at avgiftsinnkrevningen skjer på en seriøs og skikkelig måte. En karenstid med god anledning til tilpasning av regnskapssystemer og tid til å sørge for at informasjon om lovendringer kommer til berørte parter, er i alles interesse. Med dette er alle parter, både næringslivet og myndighetene, tryggere på at innkrevningen blir gjort riktig. Vi minner også om at det er stor spredning av størrelse og økonomisk ressurser i reiselivet. Små bedrifter og overnattingssteder ligger side om side med kjedetilknyttede hotell med et administrativt apparat i ryggen, men begge vil få krav om å betale overnattingsavgift. Ved å ilegge en karenstid, øker man sannsynligheten for at alt er i orden med systemer og oversikt fra dag 1 hos alle parter.

Innføringen av en ny avgift vil også, uansett om dette er varslet i kontrakter eller ikke, medføre at kundene blir misfornøyde, skuffet eller i verste fall må avlyse hele bestillingen. En konferanse for 100 klimaforskere bestilt et år i forveien vil dermed øke i pris med 3 %, noe det kanskje ikke er rom for i budsjettene. Tilsvarende med et bryllup som vil øke i pris. En karenstid sørger for at det blir god tid til å informere om dette etter at kommunen har fått ja fra NFD til å innføre dette.

For å sette dette i perspektiv, så har et stort hotell som er medlem hos NHO Reiseliv de neste tre månedene over 50.000 overnattinger booket inn. En endring i avgiftssystemet, og særlig en helt ny type avgift som dette er, vil dermed føre til misnøye og krangel og store administrative kostnader i flere tusen kundebehandlinger bare for tre måneder. En karenstid vil dra ned risikoen for slikt og gir hotellene mer tid til å områ seg og gjør også at de ansatte får mindre krevende situasjoner å forholde seg til.

Når avgiften kun skal kunne innføres i områder med "særlig stor belastning fra reiselivet", er det også slikt at næringslivet forventer at det kun er i en håndfull kommuner det må gjennomføres nødvendige administrative og regnskapstekniske endringer. Derfor vil heller ikke næringslivet nå gå i gang med å aktivt forberede seg på skatten og sette i gang et stort arbeid med å omgjøre sine regnskapssystemer, fordi de aller fleste aktuelle reiselivsbedrifter ikke ligger i kommuner med særlig stor belastning. Det at departementet i tillegg skal godkjenne en kommunens søknad, og at flere av disse vil få nei, betyr at det ikke er noe poeng for en overnattingsbedrift å gå i gang med å endre regnskapssystemene sine før en slik godkjenning er på plass. Dermed risikerer man at det kun blir kommunens kommunale høring som blir den reelle fristen for å endre og tilpasse seg, som er alt for kort tid.

Om departementet også velger å holde fast på avgiften som en prosentsats, kompliserer dette. I forskrift om prisopplysninger mv. for varer og tjenester står det tydelig i § 3. Merverdiavgift mv. "Alle priser det opplyses om skal inkludere merverdiavgift og offentlige avgifter." Dermed skal besøksbidraget annonseres tydelig fra starten. Det betyr også at hotellskatten blir meget komplisert i forhold til markedsføringsloven. I henhold til lovverket må bedriftene markedsføre full pris med alle avgifter, mens denne avgiften skal tiltre når overnattingen trer inn. Det må dermed legges inn en ny kalkyle på 3 % i de bedrifter som ligger i kommuner som får tillatelse til å innføre besøksbidrag. Dette vil igjen medføre store utfordringer med å ilegge 3 % på dynamiske priser og i alle kanaler,

samt informere alle distributører av hotellrom om den ulike avgift-situasjonen i de ulike kommunene. Denne avgiften skal tiltre når overnattningen gjennomføres, og hva hotellene får romutleie via sine kanaler og hva gjesten betaler av pris er ulikt. Hotellrom distribueres gjennom veldig mange kanaler og til ulike priser, der sluttbruker betaler en annen pris enn den hotellet får, samt at pengene går igjennom flere mellomledd.

Departementet skriver at det “legger til grunn at kommunene selv har ansvar for å sikre tilstrekkelig forutberegnelighet for næringslivet, blant annet gjennom tidlig varsling og dialog med berørte aktører.”. Men dette er helt vilkårlig, og det vil være ulike nivåer på dette rundt om i kommune-Norge, akkurat som det er store forskjeller dialogen mellom næringsliv og kommuner i Norge. Det er til syvende og sist NFD som gir siste svar om det kommer en slik avgift eller ikke.

En karenstid, si for eksempel at kommunene må vente i minst 6 mnd. etter det siste av godkjent plan eller fastsatt forskrift er på plass, og avgiftsplikten inntre, er en akseptabel ventetid for at næringslivet i de få kommuner det gjelder skal få tid til å snu seg rundt.

Det er også grunn til å poengtere at innføringen av besøksbidrag har tatt lang tid i Norge siden dette ble varslet i Hurdalsplattformen i 2021I utgangspunktet er dette ikke et hasteoppdrag, men et nytt virkemiddel for å håndtere utfordringene som oppstår ved økt reiselivsaktivitet og som skal inngå i et langsiktig arbeid med reiselivsrelaterte utfordringer for kommunene.

Med bakgrunn i dette er det derfor helt nødvendig med en karenstid for overnattingsbedriftene på minimum seks måneder og NHO Reiseliv forventer at NFD legger dette inn i forskriften.

Evaluering

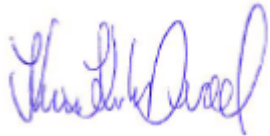
I lov om besøksbidrag er følgende vedtatt:

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig evaluering av lov om besøksbidrag senest tre år etter at loven har trådt i kraft. Evalueringen skal omfatte kommunenes bruk av ordningen, effektene for reiselivsnæringen, forvaltningen av reiselivsrelaterte fellesgoder og måloppnåelsen i tråd med lovens formål.

Da bør det også bemerkes ovenfor kommunene som får godkjent innføring at de skal gjennomføres en evaluering og de må legge til rette for dette slik at evalueringen blir best mulig.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kristin Krohn Devold'.

Kristin Krohn Devold

Adm.dir. NHO Reiseliv

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ole Michael Bjørndal'.

Ole Michael Bjørndal

Fagdirektør næringspolitikk